

Brand på Norröra?

Bakgrund

Norröra har varit drabbad av bränder, och kommer att drabbas igen. Allt från fastigheter och bodar som har brunnit, till markbränder. Frågan hur vi bäst skyddar oss blev åter aktuell då ett hus förra året (2020), brann ned på Söderöra. I och med den relativt långa tiden – jämfört med ett brandförlopp – innan räddningstjänsten/brandförsvaret kan vara på plats, så uppstår frågan om vi själva initialt kan göra en insats på ön?

Därmed föddes tanken på ett brandförsvaret på Norröra. Är det möjligt? Hur skulle det se ut? Vad kostar det? Vad är en rimlig ambition? Vilken betydelse skulle en insats ha innan kommunens räddningstjänst anländer? Hur ofta inträffar det bränder på öar?

Dessa frågor resulterade i denna förstudie som genomförst under slutet av 2020.

Vid en brand, hur sker en utryckning till ön?

Här finns brandstationerna i Norrtälje kommun

Alestavägen 4, Norrtälje

Verkstadvägen 7, Rimbo

Gottstavägen 24, Hallstavik

Videvägen 12, Älmsta

Fagnäsvägen 1 (vid färjeläget), Blidö

Via 112 larmar vi. Norrtälje kommuns räddningstjänst larmas sedan, och leds operativt från Storstockholms brandförsvares räddningscentral, RC-Mitt.

Närmast Norröra har vi stationen på Blidö. Dessa brandmän har en inställetid på 8 minuter. Sen skall de ta sig landvägen till Bromskär, för att där bli upphämtade av SSRS (Sjöräddningssällskapet), alternativt bli upphämtade i Norrsund, för vidare färd mot Norröra. Tid till insats är då avhängigt SSRS som har en inställetid på 15min för losskastning, samt tillkommer upphämtning och transport av brandstyrka. Vilket ger ankomst till Norröra, gissningsvis 15+15+5+10. +45min till ankomst, sen tillkommer avlastning och insatsförberedelse (dra slang och ordna vatten etc.). Det är inte helt orimligt att tro att upp till en timma kan förflyta innan vattensläckning påbörjas.

Senare eller parallellt kan brandstyrka ansluta från Norrtälje, som dock har bilväg och sjöväg att ta sig till Norröra från Norrtälje. De kan ta vägen över Råfsnäs, sen vidare med SSRS.

Vid stor fara för liv kan denna styrka bli upphämtad av sjöräddningens helikopter från Norrtälje för direkt transport till Norröra. Detta alternativ låser sjöräddningens insatsförmåga, och kan bara ske i undantagsfall. Alternativt kan styrkan från Norrtälje köra till Råfsnäs, för vidare transport med SSRS till ön.

Så uppskattningsvis är en första styrka på plats inom mellan 30-60 min, och då har man ännu inte dragit slang.

Hur ofta sker en brand?

Söderöra räknar baserat på sin erfarenhet att en situation uppstår i snitt var femte år, oftast en markbrand eller bod/fastighet som fattat eld. Sällan, men allvarligt när det sker, och då är det bråttom. Räddningstjänsten har samma erfarenhet av frekvens.

När brinner det? Troligen är sannolikheten högre, när fler boenden är ute. Till exempel helger eller ledigheter, eller sommartid. En fördel då är att fler kan hjälpa till vid en insats.

Hur möjliggör man en tidigare insats?

Finns det ett brandförsvar (materialdepåer) på andra öar? Kan vi själva ordna en?

Flera av våra grannar på olika öar runt om, har på olika sätt agerat och skapat ett lokalt brandförsvar. Allt från Arholma i norr till Löparö i söder, dvs. cirka 7 öar idag i kommunen. Närmast oss kan nämnas Söderöra som har agerat och ligger i framkant.

Med en materialdepå (brandbod/brandförsvar/brandvärn) på ön, samt med frivilliga som kan hantera material, så gör vi skillnad. Då har man med kort insatstid, en möjlighet att göra en viktig insats tills räddningstjänst är på plats.

En lokal materialdepå på Norröra kan vara en centralt placerad bod innehållandes utrustning såsom pump, slangar, munstycken och kopplingar. Allt placerat på ett släp, färdig att rullas ut av en fyrhjuling.

Tanken är att alla boenden kan hjälpa till vid en situation, men att åtminstone en person eller flera, känner till redskapen och dess funktion. Gärna en fast boende.

Vad kan vi åstadkomma innan räddningstjänst anländer?

- Vi kanske kan ta hand om en mindre markbrand, eller begränsa den
- Kanske inte rädda hus från brinna ned, men dra slang och göra vårt bästa
- Rädda tillhörigheter runt om
- Kanske skydda intilliggande byggnader i förebyggande syfte
- Minska skador och förhoppningsvis sakta ned ett brandförlopp
- Att ha slangar och vatten klart och draget, tills räddningstjänst anländer. Detta kommenterar räddningstjänsten är betydelsefullt för deras insats.

Nackdelar med egen insats

Teoretiskt kan vi som privatpersoner bli ersättningsskyldiga för vattenskador. Men detta inget som har hänt enligt räddningstjänsten.

Att vi kan skada oss.

Att vi handlar "fel" på något sätt.

Var finns bebyggelse? Hur långt ifrån vatten?

Karta från www.minkarta.lantmateriet.se

Kartan speglar i huvudsak var den absoluta större delen av fastigheter finns på Norröra. Redan med 400 meter grovslang, tillsammans med drygt 50 meter finslang, når man stora delar av bebyggelse. Släckvatten är tänkt att hämta från havet.

Avstånd och uppfodringshöjd bestämmer pumpstorlek och kvalitet på slang (trycktålighet). Det är mycket få områden på Norröra som är högre än 10m över havsytan.

Hur kan en lösning se ut på Norröra? Steg 1 & steg 2

Steg 1 - Instegslösning

En centralt placerad bod, en materialdepå. Innehållande ett släp (för upphämtning av en 4-hjuling). Minst en pump, grovslangar, finslangar, strålmunstycken, och kopplingar. Vid larm antas någon boende att med sin fyrhjuling transportera släpet till platsen. Boenden på ön ansluter och insats påbörjas.

Steg 2 – Med en högre ambition

Nästa steg är att utveckla och förbättra befintlig lösning.

Mer grovslang för längre avstånd.

En vattentank på 1000 liter stående på en extra släpvagn.

En extra vattenpump för dubbling av kapacitet, eller som backup om den första inte fungerar.

Utrusta bod med belysning 12V (batteri och solceller) eller 230V.

Frostvakt och isolerad bod. Håller fukt, rost och isbildning borta.

Flera större brandsläckare, brandfiltar, och första hjälpen förbandslåda

Ett mindre elverk med 2 stycken byggstrålkastare och skarvsladdar

Vilka resurser kan kommunen bidra med?

Ett Start-kit, ett årligt bidrag, kontroll och utbildning på plats 1 gång per år.

Detta kan vara 5000kr/år, en mindre pump, 200m grov slag, 100 m fin slang, och strålmunstycke.

OBS, innehåll och kvantitet kan komma att förändras.

Kostnader för instegslösning – Materialdepå

Initial kostnad bygger på frivilliginsats att bygga bod, och en kostnad i material på upp till 20.000kr.

Ett släp behövs. Kostnad cirka 7000kr. Därtill utrustningen. Såsom:

Förslag och priser inklusive moms från DAFO

Pump:

Honda WH20 inkl kopplingar, sugslang & sugsil	13.400 kr / st.
---	-----------------

Brandslang:

Brandslang Permex 38 mm x 25 m med klokoppling	1.850 kr / längd.
--	-------------------

Brandslang Permex 63 mm x 25 m med normalkoppling	3.500 kr / längd.
---	-------------------

Strålrör:

Strålrör Multifire 1312 inkl. klokoppling	1.900 kr / st.
---	----------------

Grenrör

Grenrör TA-440/inlopp normalkoppling	4.875 kr / st.
--------------------------------------	----------------

Beroende vad man köper in och vad som kan ingå i bidrag, uppskattar jag initialt materialkostnad för utrustning till cirka 35.000kr. Bod tillkommer. Det som kostar, förutom kraftig pump, är grovslang. Grovslang kommer att behövas mer av. Man kan göra ett mindre inköp varje år för att lösa detta.

För att kunna säkerställa en start av materialdepå projekt, så behövs minimum 60.000 kr samlas in, eller sökas bidrag för. Sedan bör man på sikt komplettera utrustning för att nå längre över ön.

Organisation och larmplan?

Hur kan vi organisera oss, samt hur skulle en larmlista och plan se ut?

Detta kan man ta fram i projektet. Men kika inledningsvis på hur Söderöra har gjort.

T.ex. en lista på boden med mobilnummer till personer på ön med 4-hjuling. Den som upptäcker brand ringer för transport, folk ansluter, släckning påbörjas.

Instruktioner finns i bod hur man kopplar och använder utrustning. Personer på lista bör ha kunskapen sen tidigare.

Tips är även om man kan "larma" folk att ansluta sig via sociala medier, eller SMS-tjänst.

Erfarenhetsmässigt har det dock visat sig att informationen sprider sig snabbt vid olycka, och folk vill hjälpa till.

Viktigt är dock att allt detta dokumenteras och sprids.

Hur går vi vidare från förstudie?

Vi måste kvalificera oss hos räddningstjänst om vi vill ha bidrag och resurser. Vi kan göra detta genom uppvisande av en projektplan, ekonomi, organisation, och frivilliga. Vi kan naturligtvis agera själva även om vi inte kvalificerar oss.

De steg vi måste ta oavsett är:

1. Utveckla och komplettera denna förstudie. Alla är välkomna att göra detta!
2. En enkät/intresseanmälan. Önskar boende att bidra till detta, och i vilken mån?
Ekonomiskt och egen insats. Finns ekonomi för att starta projektet? Insamling?
Lämpligen kan man gå ut med enkät under mars, om målet är att bygga bod i vår.
Utvärdera svar på enkät.
3. Om intresse finns, definiera och starta projektet. En mindre grupp drar detta. Finna dessa personer.
4. Samla in pengar
5. Kvalificera oss hos räddningstjänsten för bidrag etc.
6. Placering och markupplåtelse för bod
7. Byggnation och frivilliga för det bodarbete samt transporter av material
8. Bygga en larmorganisation
9. Anskaffa material
10. Övningar en gång per sommar
11. Plan för att långsiktigt se till att vår beredskap fungerar och att utrustning hålls i trim.
Och att personer bemannar organisationen

Källor

Emil Jorlin, Yttre befäl, räddningstjänsten Norrtälje

SSRS, Råfsnäs

Tim Pettersson, ansvarig för brandbod på Söderöra

Dafo, Vindkraftsvägen 8, 135 70 Stockholm, +46 8 506 405 00

<https://www.dafo.se/Aterforsaljare/Hitta-ServiceIamnare/Dafo-Brand-Brandskydd-Tyreso/>

Bilder från studiebesök på Söderöra

Synpunkter på dokumentet kan lämnas på patric.seemann@telia.com

